

G-4

H 2

A. J. Gowney Fecit

London W 1912

Quarta Matthæi Imago

b iij

The Science of Mnemonics

- 31 ARS MEMORANDI. Hexastichon Sebastiani Brant in memorabiles euangelistarū figuras . . . (Fol. 2a) Georgius Relmisius Anipimius lectori . . . (Colophon:) Peroracio Habes ingenue lector . . . Ista tibi tradidit Thomas Phorcēsis cognomēto Anshelmi . . . 1503.

Sm. 4to., Roman letter, 18 leaves; with 15 full-page woodcuts, copied from the designs in the block-book ARS MEMORANDI; a fine copy with the blank last leaf; red morocco extra, panel sides, gilt back, inside dentelles, gilt edges, by Bauzonnet Pforzheim, T. Anshelm, 1503

28 0 0

RARE. Two very ingenious and effective mnemonic devices are employed here as an aid to the learning of the Gospels. A series of 15 woodcuts give large representations of the symbols of the four evangelists—there are three for John, five for Matthew, three for Mark and four for Luke. Accessory figures appear in each cut, and are numbered consecutively. Each figure stands for a chapter and emblemizes it. Explanatory verses accompany the illustrations and occupy opposite pages. These are in the form of distiches, each of which sums up briefly the contents of a chapter. So that the proper sequence might be remembered every distich is made to begin with a successive letter of the alphabet. The author of the verses was P. de Rosenheim.

On the first page are introductory verses written specially by Sebastian Brant. Proctor 11748.

* * See illustration on p. 9.

Three Ashendene Press Books on Vellum

- 32 BERNERS (Dame Juliana). A Treatyse of Fysshynge with an Angle.

Post 8vo., PRINTED ON VELLUM with a great primer type modelled on that used by Sweynheym and Pannartz in 1465, with woodcuts after the cuts in the Boke of St. Albans; blue pigskin

1903 55 0 0

Only 25 copies were printed on vellum.

- 33 CERVANTES (Miguel de). The History of the Valorous and wittie Knight-Errant, Don Quixote of the Mancha. Translated out of the Spanish by Thomas Shelton, MDCXII.

2 vols., folio, PRINTED ON VELLUM in red and black, with numerous woodcut initial letters and borders; dark blue levant morocco gilt

1927-28 300 0 0

Of this work, one of the finest produced at the Ashendene Press, only 20 copies were printed on vellum and 225 on paper.

An entirely new fount of type was used for printing this book.

- 34 VERINO (U.). Vita di Santa Chiara Vergine. Composta per Ugolino Verino cittadino Florentino. Reprinted from the original Manuscript, with an Introduction and Notes by W. W. Seton.

Sm. 4to., PRINTED ON VELLUM, in black and red, with 4 pages in facsimile from the original manuscript; limp vellum

1921 42 0 0

Only 10 copies were printed on vellum.

- 35 AUDUBON (J. J.). The Birds of America, from Drawings made in the United States and their Territories.

7 vols., impl. 8vo., with 500 coloured plates; binders cloth; uncut

New York, V. G. Audubon, 1856 32 0 0

Volumes 6 and 7 are without half titles.

ARS MEMORANDI. (Begins) Hexastichon Sebastiani Brant in memorabiles Evangelistarum figuras. Fifteen woodcuts, indicating by a system of artificial memory the events recorded in the Gospels, with explanations in Latin verse by Petrus de Rosenheim; edited by G. Relmisius (i.e. G. Simler). 4to. Tohmas Phorcensis cognomento Anshelmi. (Pfortzheim) 1502

The woodcuts in this work (described by Brunet as "~~xxxxxx~~ in a reduced scale singulier et bizarre") are the same/as those in the block-book Ars Memorandi which Sotheby, in his Principia Typographica, vol. II. describes as one of the earliest xylographic productions, and of which he gives facsimiles of some of the woodcuts.

Digitized by the Internet Archive
in 2016 with funding from
Getty Research Institute

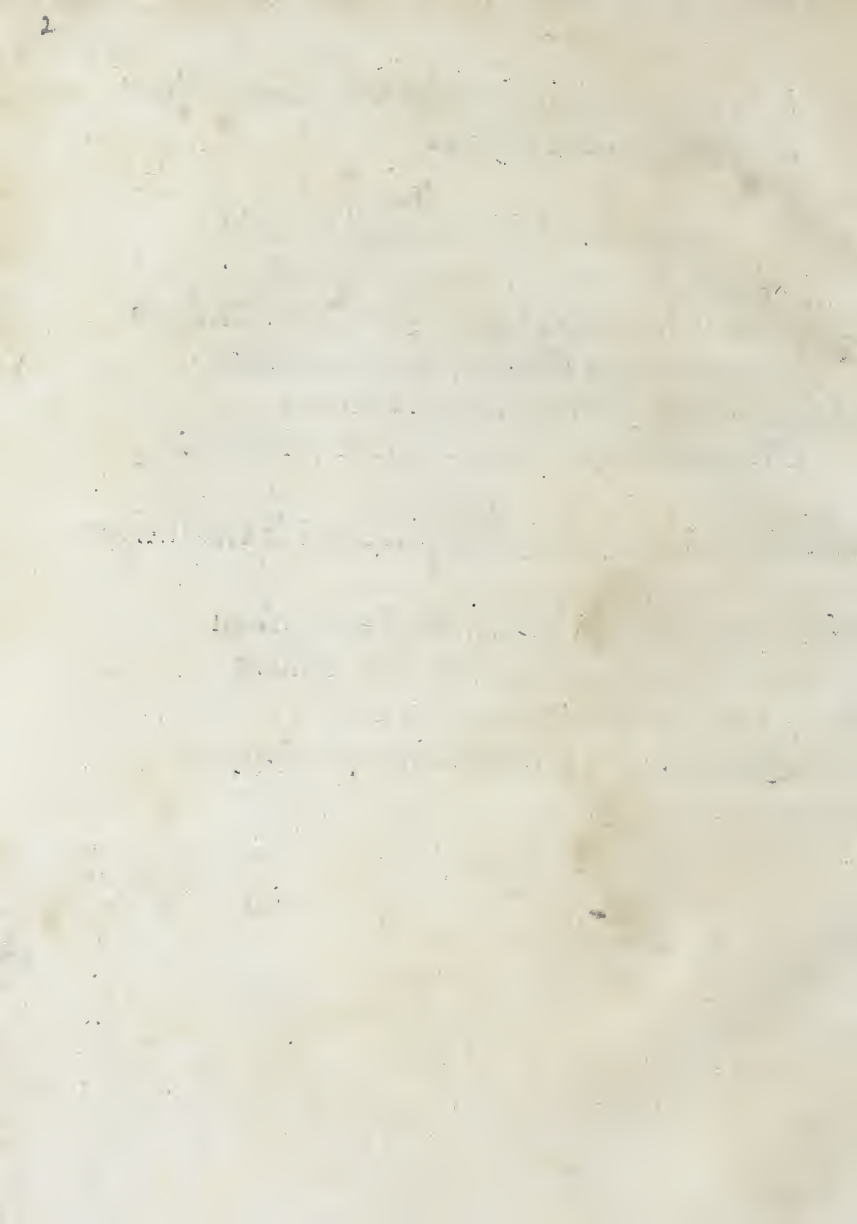

Hexastichon Sebastiani Brantii memorabi-
les euangelistarum figuras

Quisquis percipies facile euangelica dicta
Seruare; & memori mente tenere cito:
Picturam hanc cernas; lege carmina; mystica signa
Imprime; ut ex illis dogmata sacra scias.
Ipse figurarum numerus te ducet; ab intro
Ostendens capitulum materiam; atque locum.

Georgii Relmisi Anipimii ad lectorem Tetra stichon

Aspice (per superos) miro simulacra volatu
Quae teneat faciem quodlibet arte suam
Et dices toto non est presencius orbe
Quod malim potius discere pluris opus

Georgius Relmísius Anípmius lectori foelicitatē

Vas esse memorias apud C. Herennium M.
 d Cicero de preceptionibus Rhetoricis abunde
 differuit; Vnā qua per sepe (qui ea peditus
 est) suapte natura quis doctus euadit : esse aut ingenij
 vim quādam insitam demonstrat : & a cunis homibus
 inolescentē; hancq; ut egregia cōspiciat; artem efficere
 ipsam : que naturę cōmoda cōfirmat atq; auget : Alte-
 ra quā ārtificio cōstare vult : ex inductiōe p̄ceptiōisq;
 raciōe : ad litteras certe retinēdas p̄sentaneū O lector
 remediū , illis presertim : qui minus ingenij hñt exqui-
 situm inuentum Igitur per imagines . varijs insignitas
 rebus : & quidem placitura simulachra (quēadmodū
 speramus) tibi cōgessimus : quo memoriā huiuscemōi
 formis euibrare : quas cernis venuste p̄sus effigiatas
 uti meliores posse fieri censere neq;as Rogamus ob id
 eas iacere atq; sordere non sinas : In hoc enim animum
 nostrū attendimus ut neutiq; displicerēt facies ille line-
 amentis : opera : atq; labore nostro illustres : Appēsis
 cuiusdā Petri Rosenheim numeris (monasterij melli-
 census quondā monachi) Alphabetica serie per capita
 coherētibus : dimissa neglectaq; k littera cōsulto : cuius
 spaciū l consona suplet neglectis q; q; tribus nouissimis
 x y z que ad rem non pertinebant Vale

Prima Ymago Iohannis

Vna vigena distichoꝝ Ioīs claudīt euangeliū hoc est
Viginti capitibus & vno.

Primū De trinitate et de verbo incarnato &c. II. De
nuptijs in chana galilee et numularijs extra templum
pulsis. III. De nicodemo. IIII. De muliere samaritana
circa fontem et de regulo. V. De probatica piscina
VI. De quinqꝝ panibus et de eukaristia

Que singula subiectis remiscimur versibus

Alta docens aquila : verbum caro fit : veniuntꝝ

Vox testis : aliꝝ tres quoꝝ Nathanael.

Bis tria vasa replent noua vina : fugat quoꝝ fune

Vendentes : templum soluite signat eis.

Celica dogmata dat Nicodemo . tingit uterꝝ

Prefert baptista . predicat atꝝ Hiesum.

Dum lassus fonte Residet : se Samaritane

Pandit : curatur regule filius hic

Extra piscinam iussit tibi languide surge .

Nil sine patre facit . credite vel Moisi .

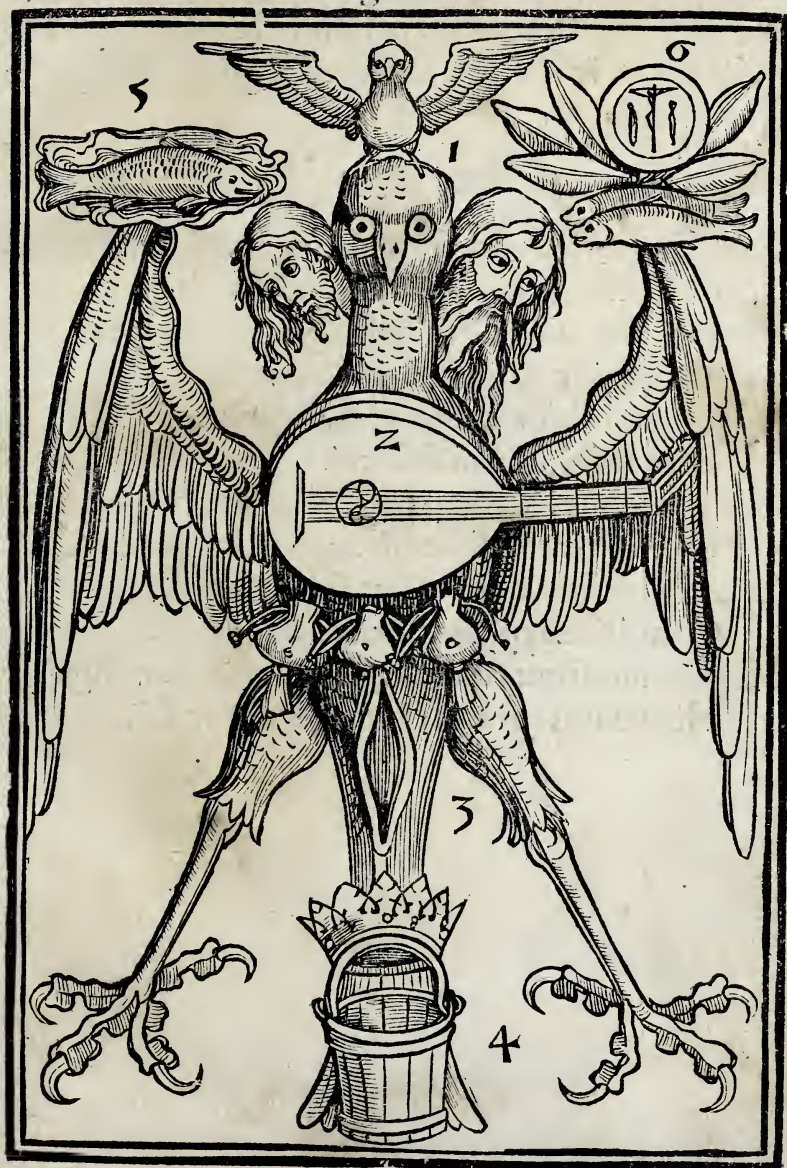
Fœna iacent ubi millia quinqꝝ cibant : fieri vult

Rex : mare calcat : amen est caro vita cibus .

Prima viden Aquilę facies : sed imago Iohānis
Hec docet immēsi de genitore dei

airij

VII. De scenophegia seu festo tabernaculorū VIII. De muliere deprehensa in adulterio .IX. De ceco a natiuitate .X. De pastore bono per totū .XI. De resuscitatione Lazari .XII. De muliere Magdalena ad pedes Hiesu accedente.

Grandis murmur erat scenophegię : bonus : est : non :
Doctrinans clamat : scisma fit exit ab his :
Hic moecham saluat . lux . testis principiumq̃ :
Demonio nati quem lapidare volunt .
Illinit sputo Hiesus tangens : maledicunt
Ceco iudei : se manifestat ei .
Iudeis loquitur . ego sum pastor bonus : vnum
Cum patre : blasphemū ceu lapidare volunt .
Lazarus hic surgit meritisq̃ : fideq̃ sororū :
Concilio Cayphas vaticinando preest .
Martha ministrat : coenat Lazarus : & soror vngit .
Hinc asinus : granū : luxq̃ sequuntur ibi .

7
Secunda figura Iohannis

XIII. De pedū lotionē . XIII. Non turbet cor vestrū
et alia multa consolatoria . XV. Ego sum vitis vera et
vos palmites . XVI. Hec locutus sum vobis ut nō scā-
dalizemī absq; synagogis faciēt vos . XVII. Orat Hie-
sus patrem pro clarificatiōe . XVIII. Egressus Hiesus
trans torrentem Cedron . XIX. Tunc ergo apprehendit
Pilatus Hiesum et flagellauit . XX. Vna autē sabbati de
maria Magdalena & alijs . XXI. De manifestatiōe Iesu

Nudius ante diem festū lauat ipse pedes : dans

Exemplū : Iudas exit : amare iubet .

Ostendit patrem Hiesus . tua vita Philippe :

Credite : diligite : turbida corda fugat :

Palmes purgatur . p̄cepto dilige : seruos

Exosos mundus cum domino retinet .

Quo vadam nullus querit tñ expedit ire :

Post modicū tristes gaudia multa replent :

Respiciens cœlum pater inquit clarifica me :

Et mihi cōmissos sanctificare stude .

Secessit cū discipulis trans Cedron ad ortum :

Retro caditq; cohors . Malche petrus gladiat

Tradens plus peccat : dimittere vultq; Pilatus :

Clamant ut tollat . mater adest : moritur .

Vt videāt Hiesu tumultū currunt duo : flet Mag :

Pax clausis datur : et neuma : fides Didimo

Ad mare Tiberij prendunt : prandet : manifestat

Se Hiesus : et ter amas petre : quid ille manet

Figura Iohannis Tercia

Prima Mathei Imago

Vna vigena octonis quoq; litteris Mathei stringitur
euangelium hoc est octo vigintiq; capitibus

Primum Genealogiã christi continet q̃literq; angelus
in somnis Ioseph apparuit. II. Magorũ trium oblatio /
nem refert. III. Baptisma Iohãnis recēset. IIII. Temp-
tationē christi a diabolo in deserto. V. De predicatione
christi in mōte alto beatitudines docētis. VI. Qualiter
debeat dari elemosina deq; volucris cœli que non
semināt nent; neq; laborant.

A patribus genitū texit te Christe Matheus:
Clam Ioseph fugeret angelus hunc retinet,
Bimos rex perimit; dant reges munera: Ioseph
Iussus in egiptum fertq; refert puerum,
Cœlorum regnū; baptismū; viperiosq;
Vox docet: atq; Hiesum patre tonāte lauat:
Demone tēptatus Hiesus ad tria per tria vincit:
Hinc docet et sanat; discipulosq; vocat:
Et montem gradiens tociens; beat ut saliat sal
Preceptis iungit plurima consilia,
Formans orandi normā; ieiunia subdit:
Vestis thesauri sit neq; cura tibi.

Enumerat Matheus priscos per sacula reges
Esse hominem monstans de genitrice deum

12
VII. Ne quis iudicet. & de porta angusta que ducit ad
vitā: deq; trabe in oculo ppro. VIII. De puero Cen-
turionis quem curauit Hiesus, qualiterq; tempestatem
maris sedauit. In IX. Vocatur Matheus & paralyticus
restituit sanitati. X. Discipulorū cōuocationē continet
Vbi illis potestas ligandi soluendiq; cōmittit. XI. Ioēs
Baptista recōmendať Vbi de suo iugo adiecit tollēdo.
XII. Eiectionem demonis memorat: & quō discipuli
spicas colligētes a chrilto excusantur.

Grandia do petite: iudex ne is: via stricta est:
Arbor pseudo probat. sit petra firma domus:
Hinc leprosum: centurij puerum quoq; sanat:
Et socrum petri: stat mare: grexq; perit.
Istic contractus gradit: tulit atq; Matheum:
Principis et natam: post fluidam reparat.
Iussit mira: suis dans nomina discipulis: ut
Mites sint humiles et pacienter agant.
Laudat Baptista dei: regnum patitur vim:
Ve tibi Corrosaim: confiteorq; pater.
Mulgentem spicas excusat: demone pulso
Belzebub ascribunt: signa lonę dat eis.

Secunda Mathei Iamgo

XIII. Mathei caput parabolam continet de semine &
semināte. XIII. De Iohānis decollatiōe & quinq; pa-
nibus. XV. De nō lotis manibus dec; Chananea muli-
ere cuius filiā christus sanauit. XVI. De longē pphetę
signis & responsione Petri. XVII. De trāssfiguratione
in monte Tabor. XVIII. De puero quē statuit Hiesus
in medio; & de cōdonatione debiti

Naue sedens docuit: zizania semine iacto

Orta: dei regnū fitq; sagera maris

Obscuro moritur gladio: tunc voxq; cibantur

Millia quinq; mare calcat: abiq; Petrus.

Propter nō lotas nō inquinat esca manus: hunc

Post cananea rogat: mille quaterq; cibat.

Querunt signa mali: caueas pastam pharisei:

Dat clauēs petro: tolle crucemq; sequens:

Resplendet domini facies: lunaticus æger

Curatur: staterem piscis ab ore vomit.

Schandala sint abste: maior minor est: ouis errat:

Corripe: dimissa debita serue dabis.

Tercia Mathei Imago

XIX. De matrimoniꝝ vnione deqꝫ mandato legis ꝑci-
puo. XX. De oparijs in vineam cōductis & de zebe-
dei filijs XXI. De asino pueris clamantibus o fanna in
excelsis. XXII. De cœna magna quā fecit homo quidā
et de censu cesari tribuendo. XXIII. De Moyſi cathe-
dra. XXIII. Varia cōtinet signa solis stellarꝫ luueqꝫ

Tractat cōiugium : docet eunuchos : pueros cit :

Petrus : non diues linquere cūcta valet.

Vno cultores gaudent titubo precij : mors

Panditur : hinc natis mater ad alta petit :

Ascendens asinum gressu templū subit : atqꝫ

Subuertit mensas : natus herus moritur.

Bina rex vice cōuiuas vocat : eicitur qui

Veste caret : cesar que sua sunt capiat :

Consilium cathedre Moyſi ne facta sequamur :

Ve cumulatur eis qui lapidantqꝫ necant.

Demundi fine dat plurima signa Matheus :

Sint vigiles omnes : nam quasi fur veniet.

Quarta Mathei Iango

XXV. Simile docet esse regnū coelorum virginibus x
 exientibus obuiam sponso cū lampadibus suis. XXVI
 De iudeorū cōsilio & de die festo iudeorū deq; Coena
 in qua sacramentū cōficiť. XXVII. Hiesus Pilato tra-
 ditur. XXVIII. De glōsa xpī a mortuis resurrectione

Aequat virgineo generi : tunc regna talenta
 Quinq; dat : hinc iudex prēmia digna dabit.
 Fit cōuentus : pascha suis dat : traditur vnctus :
 Captat turba Hiesum : quem Petre ter renegas
 Guttore se ludas ltringit : Hiesus ante Pilatum
 Stat delusus : et hunc mors rapit et sepelit.
 Hunc querunt sanctę sub vespere forte marie :
 Angelus hñs loquitur : hinc abijt dominus .

Quinta Mathei Imago

Prima Marci Imago

Vnā cōtinet vigenā Marci euangeliū quatuor de mptis capitibus. Primū Christi baptisma celebrat cum temptaciōe illius in deserto .II. Qualiter discipuli eius spicas colligunt vbi infirmo q̄q̄ dicit Tolle grabatum tuū .III. De Demonij eiectione muti .IIII. De seminātis & seminis parabola & de bona mensura prestanda V. De filia archisynagogi a Christo sanata. VI. Iohannis baptiste decollationem celebrat & qualiter nemo propheta patrie sue acceptus est.

A Nazaret Hiesus ad lauacrū venit indice Marco :

Hinc sathan expulsus clamat ubicq̄ Hiesum .

Bis duo cōtractum portant : cui tolle grabatū

Dixit : ieiunas sponsus habere nequit .

Curat tenfa manus arida : languida sanat :

Nil facit ex sathana : mater adestq̄ foris .

De terre fructu triplici : granoq̄ sinapis

Narrat : nilq̄ latet : tollit et hoc quod habes .

Exit et hic turba legionis : sanguinis et stat

Fluxus : & hinc surgit nata layre tua .

Filius hic fabri : bis sex : misit sine pera :

Præcursor moritur : millia quinq̄ cibant .

Intonat horribilis Leo per deserta ferarū
Marcus :dum rectas mōstrat inire vias

22
VII. De nō lotis manibus deqꝫ filia Cananee mlier cule
quam christus sanauit. VIII. De panibus septē & cōfi-
teſ Christuſ a petro. IX. De Christi trāſſiguratīōe vbi
demoniū eſcitur leiunio & oratiōibus. X. De vnione
matrimonij & diuite cū Camelo. XI. De Aſina: & quō
pullo vectuſ intrauit ciuitatē hebreorꝫ obuio cōcentu
puerorum. XII. De vinitoribus heredem occidētibus
de cenſu ceſari reddendo.

Gentiliſ natam ſanat: docet inquinamenta:

Effeta cui dicit audit: et hinc loquitur.

Hinc quoqꝫ mille quater cibatur: ornat lumīe cecū:

Petre retro vade ne neget ergo ſequens.

Inter fratres hic tranſſormatur ſe: redienſqꝫ

Curat ſpumantē: ſcandala cuncta vetat.

Iuſſit ut vxorem ſerues: pueros benedicit:

Centupla retribuet: bar thimeuſqꝫ videt.

Legati ſoluūt aſinum: fico maledicit:

Cēdet mons fidei: credite ſic petite:

Mortua nō ſurgit: mandatū ſcriba requirit:

Eſt dominuſ dauidiſ: approbat gra duo.

Secunda Marci Iamgo

XIII. De pseudo pphetis de martyrz passione: cōmo-
 tione seculi: deq; christi secundo aduentu. **XIII.** Sacra-
 mentum in cena cōficitur vbi Petri negatio p̄dicatur
XV. Hiesus pilato traditur: tenebre fiunt super terrā
 vbi Centurio christū cōfitetur. **XVI.** De varia christi
 post resurrectionem apparitione De eius ascensione et
 spiritussancti missione

Non lapis ad lapidem remanebit: et hic vigilate:

Iudicij signa: bella famemq; notat.

Orat: et hic trahitur: capīt: fugiunt: sequitq;

Quem syndo uestit: ducit ad Caypham:

Pr̄ses mane Hiesum tradit: c̄sum crucifigunt:

Illusus moritur: velaq; scissa cadunt.

Querūt mane Hiesum mulieres: Magdala primū

Hunc videt: in mundū mittit ubiq; suos.

Tercia Marci Imago

Euangeliũ Luce vnã continebit vigenam quatuor
 additis characteribus hoc est viginti quatuor capitibus
 I. De Angelo qui zacharie apparuit vbi Ioñs Baptiste
 natiuitas indicat. II. Christi habet natiuitatem & illius
 circũcisiõem: p̃sentacionem q̃q̃ in tēplũ. III. Baptisma
 Hiesu in Iordane memorat. IIII. Retinet ieiuniũ Hiesu
 & temptacionē diaboli. V. Rethẽ Petri in mare missũ
 & de grabato infirmĩ cõtinet. VI. Octo beatitudines
 Hiesu predicante demonstrat.

Angelus in Luca docet Elizabethq̃: Marię
 Partum: gaudenter cantica dantur ibi
 Bethleem virgo parit: descriptio fit: vigiles sunt
 Offertur scissus: hinc duodenus adest
 Cęsare Tyberio: Baptista docet: reprehendit
 Post capitur: genus hic texitur om̃e Hiesu
 Demon tēptat eum: docet inde scolas: patriaq̃
 Pullus: per medium: febris: abitq̃ sathan
 Et docet hinc turbã de nauĩ: rēthẽq̃ ruptum
 Per tectum missum sanat additq̃ Leui
 Franguntur spicę: bis sex vocat: om̃ia sanat
 Descendens montem multa beata docet

27
Victima si quondam hec fuit & Iouis ille sacerdos
Hanc igitur Lucæ pingimus effigiem

c. n.

VII. Luce caput: Penitēciam Marię magdalene con-
 scribit. VIII. Similitudinē seminātis: & de tempestate
 quam Christus in mari sedauit. IX. Transfigura-
 tionem Christi vbi quinq; panibus & duobus piscibus
 quicq; millia viroꝝ faciat Petri q̄q; respōsionē Christo
 factam. X. De duabus sororibus Martha et Maria
 Magdalena: et incidit quidem in latrones. XI. Docet
 nos orare vbi eiicitur demoniū. XII. De seruo fideli
 et vbi thesaurus tuus ibi & cor tuū.

Grato Centurio seruū: puerum viduę dat
 Vox petit an veniat: flet mulierq; rigat
 Hec reliquis cūcta seruit: qui seminat exit
 Mater stat: cessant: turbo: cruor: legio
 Ite suis inquit: turbam cibatur: hic aliqui stant
 Quis dicor: o bona crux: splendet ab igne vetat
 Iam signans alios binos & septuaginta
 Et quis pximus est: est pia Martha frequēs
 Lex datur orandi: pete: pulsa: diripit arma
 Ventre beat mulier: ve pharisee tibi
 Multa vetant: ut est fermentū: curaq; carnis
 Diuicię: lumbus: querite regna prius

XIII. De arbore sterili quā uoluit dominus præcidere
XIII. Cum inuitatus fueris ad nuptias & de Ydropico
quem Christus sanitati restituit. XV. De filio pdigo
cui pater substantiæ suæ tradidit partē. XVI. De villico
iniquo deq; diuite & mendico. XVII. Scandalorum
occasionem uitandā docet deq; curatis decem leprosis
XVIII. De ascendētib; in tēplū duob; ubi Christus
passionem discipulis prenūciat

Non saluat nisi peniteas : fisco veniam dat
Erigit hinc curuam : sed via stricta manet
Obstat & Hydropisi : tūc cōuiuas docet : omnes
Excusant pariter omnia linque sequens
Perdens querit ouem : dragmā quoq; : filius aut
Qui perijt redijt ppiciante patre
Queris amicos villice : seruit nemo duob;
Regnum vim patitur : Lazarus ante fores
Reijce scandala : corripe fratrem : parce : leprosos
Mundat : & aduentus sic quasi fulgor erit
Sic orans semper : exaltat se phariseus
Diues tristis abit : respice cece diem

32
XIX. Hiesus fleuit super ciuitatem. XX. De vinee
cultoribus heredem occidētibz vbi census cēsari red-
dendus docet. XXI. Attendere monet nos Christus
a falsis pphetis signa solis et lune futura demonstrans
XXII. Institutionem sacramenti Eukaristie retinet.
XXIII. De iuditio Pilati cōtra Hiesum. XXIII. Re-
surrectionis gloriose memīt & Christi apparitionis

Tunc dñm recipit Zacheus : & dat famulis mnas

Ascendens pullum flet proicitq; foras

Virtutem querit : ibi tunc macatur & heres

De censu : nuptu patre Hiesuq; docet.

Approbat era duo : templū ruet : & mala multa

Signa dat aduentus : orat & hinc vigilans

Bini pascha parant : minor est maior : tua Petre

Statq; fides : orat : sudat & hic capitur

Clamant : cōmouit Galileam : missus Herodi est

Se natoq; fleant : latro fatetur : obit

Discipuli dominū in Emaus noscūt : datur & pax

Clausis : mirantur singula scandit ouans .

Quarta Luce Figura

PERORACIO

Habes ingenue lector: quibus vijs atq; argumētis que
sunt textus euangeliorū: distincte queas appositeq;
remīsci: Ista tibi Thomas Phorcensis cōgnomē-
to Anselmi tradidit: vir magisterio p̄ditus
insolente: studiū vero quod reliquum erat
exercitationis sue donare non potuit:
Adipisceris aut: si rationes p̄ceptio-
nis diligencia imitaberis vltus
frequencioris Vale

41-572

Collected from a black book

Printed in a copy dated 1303

price of 31 10/-

for 1929

